

Izhaja vsak ponedeljek
in četrtek ob 8. uri
— predpoldne. —
Stane za celo leto 15 L.,
za pol leta 8 L., za četrt
leta 4 L. Za inozemstvo
celo leto 30 L.
Na naročila brez
dopolnane naročnine se
ne oziramo.
Odgovorni urednik:
RIHARD OREB.

GORIŠKA STRAŽA

Številka 76.

V Gorici, v ponedeljek 24. septembra 1923.

Letnik VI.

Ne frankirana bisma se
ne sprejema. Ogle si
se računajo po dogovo-
ru in se plačajo vnaprej
List. izdaja konsorcijski
"GORIŠKE STRAŽE"
Tisk. S. Spazzal
v Trstu.
Uprava in Uredništvo:
ulica Mameli 5.
(prej Scuole).

Življenje narodov.

Na kongresu v Vipavi je imel dr. Stojan Brajša krasen govor, ki ga na željo vdeležencev prav radi priobčujemo v »Goriški Straži.« Dr. Brajša je v glavnem izvajal nastopne misli:

»Ni ga med nami človeka, ki bi ne čutil, da sedanja družba boleha. V današnji družbi ni pravega reda in zato po pravici govorimo o socialnem neredu naše dobe. V družini, v gospodarstvu, v narodih in državah povsod vidimo nerišev, stariši se pa ne brigajo za vzgojo rišev, stariši se pa ne brigajo za vzgojo otrok. Kapitalist izkorišča ubogege delavca, narodi se sovražijo, kakor se niso morla nikdar prej sovražili. Države se črtijo in ena gleda, kako bi drugo ponizala, kako bi ji kaj vzela in ugrabila, kako bi jo vničila.

Človek se vprašuje: odkod ta socialni nered, zakaj ni več pravice na svetu, kako da je zginila iz družbe vsa ljubezen? Različna so zdravila, ki nam jih nudijo, različni zdravniki, ki nastopajo. Eni pravijo: ozdravimo gospodarstvo s pravo združno organizacijo, ki bo osvobodila našega kmeta in delavca. Drugi pravijo: edino kultura je prava podlaga gospodarskega in političnega napredka, zato potrebujemo krepko in živo kulturno organizacijo, ki naj duševno prerodi naš narod. Tretji zahteva zopet nekaj drugega, četrti to, peti ono.

Kaj naj rečemo na vse te zahteve? Res je, da moramo našo združno organizacijo izpopolniti, res tudi, da moramo naše kulturno delovanje razviti do dovršenosti. Vendar jaz ne vidim v tem zadnje in končne rešitve družbe. Vzrok socialnemu neredu je globlji in splošnejši. Vzroki ležijo globoko v človeški duši.

POGLEJMO TOREJ GLOBLJE!

Prodreti moramo v notranjost človeka in ga prenoviti in s tem prenovimo družbo. Govorimo odkrito in brez ovinov: Kar potrebujemo, je živo, praktično krščanstvo, ki ni samo na jeziku in v besedi, temveč v dejanjih. Kaj nam pomaga n. pr. združna organizacija, če nimamo poštenih in vestnih združnikov? Kaj nam koristi bujno razvita prosvetna organizacija, če vlada med našimi ljudmi nevoščljivost, sovraštvo in prepir, če naši ljudje nimajo kulture srca? Kjer ni pštenja, kjer ni vesti, kjer ni srčne vzgoje, tam razpadajo tudi najlepše gospodarske in prosvetne organizacije.

Ljubezen je, ki drži skupaj družine in drži skupaj narode. Narod, v katerih živijo ljubezen, so nepremagljivi. Oni kljubujejo vsem viharjem zgodovine.

Mi, ki smo prihiteli na evharistični shod v Vipavo, upiramo te dni oči v Evharistijo, ki je sakrament ljubezni. Kako pomenljiv in globok smisel tiči v tem, da je ravno evharistija, to se pravi načelo ljubezni proglašeno za središče vsega katoliškega življenja. Za nas in naše ljudstvo pa je ljubezen Kristus, iz katerega žuborijo studenci moči na vse veke tudi našemu narodu. Tukaj je črpalo naše ljudstvo moč, tukaj oporo, tudi trdnost za borbe življenja. Najvisji cilj, za katerim stremi krščansko srce je izražen v lepih in prisrčnih besedah sv. Pavla: »Živim, pa ne več jaz, živi marveč v meni Kristus.«

Če bi živel v našem ljudstvu Kristus, kdo bi mogel biti zoper njega? Kdo bi ga zmagal, kdo uklonil? Nič.

Zato je imel prav škof Mahnič, ko je rekel: »Evharistija je življenje narodov.«

Kaj se godi po svetu?

Odporna sila Nemčije se bliža v Porurju svojemu koncu. Po osem mesečnem orjaškem boju proti francoskemu militarizmu se pripravlja Nemčija na kapitulacijo. Ona ne more več nadaljevati borbe, ako noče pogratati državo, prebivalstvo in svoje gospodarstvo v končno pogubo.

Kdo je mislil pred 8 meseci v Nemčiji, da bo doživel nemški narod tako ponižanje? Ko je meseca januarja tega leta vkorakala v rursko deželo francoska armada, so se bile dvignile delovne množice v veličastnem zanosu proti tujemu nasilniku, rudarji, železničarji, poštni uslužbenci in uradniki so odrekli pokorščino francoskim generalom, češ da ne marajo služiti pod bajoneti interesom tujca. Iz Rurskega se je bilo razširilo gibanje na rensko deželo, tako da se je vršil boj na ozemlju, ki šteje vsega skupaj 10 milijonov prebivalcev. Rudarji, železničarji, kovinarji, uradniki, ki so se protivili delati za francoski imperializem — vseh skupaj je več milijonov družinskih očetov —

prejemajo od meseca januarja dalje iz blagajne berlinske vlade brezposelno podporo v polnem iznosu dnevnih plač. To ne stane nemške države več milijonov, temveč kar na tisoče milijonov mark vsaki dan. Francoski militarizem je s svojimi konfiskacijami skoro ničel prehrano dežele in berlinska vlada je morala dati trgovcem ogromne svote denarja na razpolago, da so ohranili pri življenju svoje trgovine in skrbeli za prehrano prebivalstva. Francozi so položili svojo pest na občine, na pošojilnice, na bolniške blagajne in zadruge in zopet je morala seči nemška država globoko v blagajno in silne svote denarja so romale v Porurje, da se prepreči popolen gospodarski polom.

Stroški za rursko deželo so se množili in gromadili do neba, nemška vlada je trošila

za Porurje več denarja kakor za celokupno Nemčijo.

Prve tedne in prve mesece so Nemci vztrajali, toda v juliju je začela marka nenadno padati. Kar se je v naslednjih tednih zgodilo z nemško valuto, je prava gospodarska katastrofa, ki je ni Nemčija doživela še nikdar v svoji zgodovini.

Zadnjič smo bili nekoč pisali, da stane 1 ameriški dolar strašno svoto 6 milijonov mark, danes pa je treba plačati za en dolar nič manj ko 150 milijonov. V tem samem dejstvu se že odkriva grozna gospodarska poguba, v katero drvi Nemčija. Da bodo vedeli naši čitatelji, kakšna draginja vlada v Nemčiji, jim sporočamo samo par številke: en listek na mestni železnici stane od 17. septembra dalje mesto 300.000 mark kar dva milijona. Kubični meter plina se je povišal na 3 milijone 400 tisoč mark, liter mleka na 4 milijone 200 tisoč, kilogram kruha stane že 3 milijone 400 tisoč, kubični meter vode pa kar 2 milijona. Za vsakdanjo rabo prebivalstva je izdala državna banka bankovce po 500 milijonov, dotiskami pa so že tudi bankovci po 1 milijardo. Statistični urad v Berlinu je ugotovil, da so poskočile od 11. do 18. septembra cene živeža za 188 od sto, tako da stanejo življenske potrebščine danes skoro 24 milijonkrat več kakor v mirnem času. Vsak

naš čitatelj pa vé, da se plače nemških delavcev in uradnikov niso niti od daleč 24 milijonkrat zvišale. To pomeni za nemško ljudstvo nezasiščano bedo in lakoto, to pomeni trpljenje, kakor ga ni še zlepa doživel kak narod v zgodovini.

Rešiti je treba državo!

Kako dolgo naj se še nadaljuje boj v takih razmerah? V Berlinu so prišli do prepričanja, da ne morejo več dalje. Nemčija ni več sposobna, da plačuje strahotne svote za Porurje. Nemčija mora gospodarsko poginiti, ako ne neha tiskati papirnatega denarja, Nemčija se pogrezne v krvavo meščansko vojno, ako ne odzame od ramen ljudstva bremena draginje.

Neprestane stavke v vseh panogah industrije, divje demonstracije gladojočega prebivalstva, naskoki na trgovine, politični umori, ki se vsaki dan ponavljajo, so glasen opomin Berlinu, da je položaj skrajno napet in neznosen. Ako se ne zvrši kmalu korenita sprememba, se bo ljudstvo uprlo, v državi bo tekla bratska kri, v Nemčiji bodo zagoreli plameni, ki zrušijo celokupno državo v razvaline. Samo ena je še pot rešitve: boj v rurski deželi mora mehati. Šele tedaj, ko bo nemška vlada oproščena neznosnih denarnih bremen za Porurje, bo lahko mislila na ureditev in konsolidacijo svojih financ. Šele tedaj, ko bo prejela Nemčija iz Porurja zopet potrebno oglje in železo za svojo industrijo, bo mogla misliti na ozdravljenje svojega gospodarstva. Dokler se to ne zgodi, za Nemčijo ni rešitve. Država je v nevarnosti, kakor je bila samo še za časa svetovne vojne. To je bridka resnica, ki že in žalosti voditelje nemškega naroda, toda ljudstvo se bo moralo z njo sprijazniti, ako hoče dobro svoji domovini. Postalo je jasno, da je v orjaškem boju

zmagal Poincaré.

Francoski ministrski predsednik je poslal v rursko deželo veliko armado in začel brezobziren boj proti Nemcem, ne da bi se zmenil za Anglijo in druge zaveznike. Vsi protesti, ki so prihajali iz Angleškega, ga niso premaknili niti za las. V Londonu so začetka mislili, da si Francozi ne bodo upali nasprotovati volji svetovne angleške države. Takó visoko mnenje so imeli Angleži o svoji politični moči in avtoriteti, da so hoteli zgolj s protesti ustaviti boj v Porurju. Toda Poincaré je šel trmasto po svoji poti naprej, globoko prepričan, da mora zmagati. Angleži so imeli na izbiro le eno orožje: napovedati Franciji vojno in jo prisiliti, da se ukloni. Poincaré pa je vedel, da Angleži tega ne morejo in ne marajo storiti, zato se je za angleške proteste prav malo zmenil. Se eno sredstvo je bilo Angležem na razpolago: skleniti z Nemci posebno pogodbo in jih denarno podpreti proti Francozom. Tudi za ta korak se niso upali Angleži odločiti. Kajti posebna pogodba z Nemčijo bi pomenila praktično vničenje versajske mirovne pogodbe in s tem bi bila zrušena podlaga, na kateri sloni mir cele Evrope. Angleži niso imeli poguma, da bi naredili ta korak. Tako so pač ostali pri odločnih besedah, a besedam niso sledila dejanja. Francoski milita-

rizem ... črte v Porurju, se ni menil za nikogar in zaupal trdno v svojo zmago. Ko so Nemci videli, da se Anglija ne zgane, da od nje ne morejo pričakovati nobene pomoči, so prišli do prepričanja, da se je treba pač obrniti naravnost na Poincaréja in mu ponuditi sporazum. S tem so Nemci priznali, da je zmagala Francija na celi fronti.

Kelih ponižanja.

Stresemann je začel brž po svojem nastopu tipati pri Francozih in Belgijcih. Prosil je za mir in ponudil nasprotnikom velika jamstva za plačevanje vojne odškodnine. Francozi naj dobé: 1.) hipoteko na celokupno premoženje nemške države; 2.) pa tudi oblast nad imetjem nemških privatnih podjetnikov. Stresemann je stavil predlog, naj dobé Francozi v vseh industrijskih podjetjih Nemčije eno tretjino vseh deležev. Na ta način bi postala Francija solastnica celokupne nemške industrije, kar bi bilo za nemški narod nezasiščana žrtev. Niti ena tovarna Nemčije bi ne mogla več gospodariti samostojno, kajti sleherno podjetje v državi bi stalo pod nadzorstvom Francozov. Neodvisnost nemške industrije bi bila s tem končana. Toda Poincaré ni bil še s tem zadovoljen. On zahteva, da morajo preiti železnice in rudokopi v rurski in renski deželi v last mednarodnih sindikatov, kar znači praktično v last Francozov. Nemčija naj izroči torej največja bogatstva in najsilnejše zaklade svoje zemlje tujemu kapitalu. Pred temi zahtevami Poincaréja se trese vsa Nemčija. In vendar kažejo vsa znamenja, da bo moral nemški narod izpiti tudi ta kelih ponižanja do dna. Poincaré zahteva namreč, da morajo Nemci ustaviti boj v Porurju, milijonske množice delavcev in uradnikov morajo na delo, preden se sploh pričnejo pogajanja med Nemci in Francozi. Poincaré zahteva torej, naj odložijo Nemci iz rok edino orožje, ki ga še imajo v svoji obrambi. Dóselej so Nemci to zahtevo vedno z ogorčenjem odbijali. Zadnja poročila pa, ki jih prejemamo, govoré, da se mislijo Nemci to pot vdati in bajé se vrnejo že v sredo delavci in uradniki v Porurju na delo. Da se je Nemčija za to odločila, znači, da je na koncu svojih moči in da se misli vdati na milost in nemilost Francozom.

Gospodarji Evrope.

Poincaré je torej zmagal in po francoski volji se bodo uredile razmere v srednji Evropi. Obstoja nevarnost, da se potisne Anglija popolnoma v ozadje. To nevarnost so v Londonu pravočasno spoznali in angleški ministrski predsednik Baldwin se je podal brž v Pariz, da se zmeni in pobota s Poincarejem. Poincaré je bil milosten in je dovolil Angležem, da stopijo zopet v prijaznost s Francijo. Tako bodo imeli pri bodočih pogajanjih besedo tudi Angleži in upati je, da bodo vsaj nekoliko omilili brezobzirno strogost francoskega imperializma. Mnogo sicer ne morejo storiti, kajti v glavnih točkah so morali pač sprejeti zahteve Poincareja. V tem se kaže vsa nadoblast, ki jo izvršuje danes Francija nad evropsko celino. Francozi so postali pravi gospodarji Evrope.

Druga vojna izgubljena!

Boj, ki ga je bila začela Nemčija v rurski deželi, je imel vse znake

prave vojne, to je bila torej druga vojna Nemčije po letu 1914. Nemški narod je izgubil sedaj svojo drugo vojno. Kakor leta 1918, tako se mora leta 1923, vdati na milost in nemilost zmagovalcu. Kar bo Poincaré zahteval, to bo Nemčija sprjela. Strašna odgovornost leži na plečih voditeljev nemške države. Nacionalisti napadajo Stresemanna in z njim združeno socialno demokracijo, da prodajajo odmovino tujcu, komunisti vpijejo, da bo berlinska vlada izročila nemški proletarijat francoskemu kapitalizmu in zahtevajo z vso odločnostjo, naj vlada francoske pogoje odbije. Nemški državniki so izpostavljeni najljutejšim napadom, ki prihajajo z združeno močjo od leve in desne. Boli mogla vlada vzdržati naskoke nacionalistov in komunistov, ako sprejme trde pogoje francoskega imperializma?

Im vendar ji ne preostaja noben drug izhod. Ako noče pogubiti države, se mora vdati in naložiti narodu strašne žrtve, ki jih zahteva Francija. Stranke in možje, ki so na krmi, bodo morali tvegati vse, le da rešijo narod in državo iz pogube.

V kratkem se bo odigrala nad nemškim narodom druga pretresljiva žalovanja njegove najnovejše zgodovine.

Kaj je z Reko?

Radi reškega spora se bje v Jugoslaviji oster boj v parlamentu in izven parlamenta. Demokratski poslanci so vložili na zunanjega ministra interpelacijo, v kateri trdijo, da je Italija kršila rapalsko pogodbo, ker je poslala na Reko italijanskega vojaškega guvernerja, za kar ni imela v pogodbi nobene pravice. Od vlade zahtevajo odločen nastop, češ, da doslej ni znala dovolj energično in dosledno braniti interesov Jugoslavije nasproti Italiji. Kakšno razpoloženje vlada v vrstah opozicije, vidimo iz protestov, ki jih je bilo slišati, ko je vlada pojašnjevala položaj na Reki. V imenu dr. Ninčiča je izjavil dr. Perič sledeče:

«V trdnem prepričanju, da je v interesu obeh držav, da se spor radi reškega vprašanja reši sporazumno in prijateljski, je vlada izjavila svojo gotovost, da se nadaljuje pogajanja direktno. Vlada kraljevine Italije pa je imenovala generala Giardina, in sicer radi miru v mestu (Smeh pri opoziciji), vendar pa je istočasno tudi uradno obvestila kraljevsko vlado, da njen korak ne pomeni nobene pravne izpremembe v spornem vprašanju. (Viharni protesti demokratov in klici: «Giardino ni samo general, ampak tudi senator in torej politična oseba».) Ker pogajanja med obema vladama niso prekinjena in pričakuje vlada mirne rešitve spora, zato ni

smatrala za potrebno niti umestno, da izvrši druge korake, ki bi ovirali pravilni razvoj tega vprašanja. (Buren protest opozicije.) Ravnaoč tako, je kraljevska vlada trdno prepričana, da budno čuva interese svoje države in svojega naroda. (Klici: «Tako se ne čuvajo interesi države!») in bo tem interesom tudi v bodoče posvetila vso svojo pozornost. (Protesti opozicije.)»

Poslanec dr. Grisogono je izjavil, v imenu demokratov, da se ne zadovoljuje z ministrovim odgovorom, ker je prepričan, da v vsem narodu ni človeka, ki ne bi smatral, da je kraljevina Italija s tem nasilnim činom na Reki pogazila rapalsko pogodbo in santmargeritske konvencije. (Klici: «Tako je!») Vse časopise ne samo naše, ampak tudi ostalo evropsko, je polno člankov o tem činu, ki ga nikdo ne opravičuje, nego samo naši merodajni krogi. (Burni klici: «Tako je!»)

Pismo gospoda Pašiča.

Toda belgrajska vlada se ne da begati od protestov opozicije. Pašič je miren in hladen in dela politiko, ki se mu zdi trenutno pravilna.

Zadnjič smo poročali, da je poslal Mussoliniju pismo, čigar vsebina pa je bila javnosti tedaj še neznana. Danes vemo, da je v pismu predlagal Mussoliniju, naj se obnovijo direktna pogajanja med Italijo in Jugoslavijo. Mussolini je predlog sprejel in s tem je nastopila nova doba reškega vprašanja. Spopad med obema državama je torej izključen, odklonjeno je pa tudi posredovanje švicarskega predsednika in Zveze narodov. Obe vladi hočeta še enkrat poskusiti, ali bi se ne dalo rešiti vprašanje na prijateljski način brez posredovalcev. Napor, ki sta ga izvršili obe vladi, dokazuje, da hočeta na tej in na drugi obali Jadranskega morja poskusiti res vsa sredstva, da se doseže sporazum. Kaj bo, če tudi to pot ne pride do sporazuma? O tem je težko vnaprej soditi. Vse kaže, da bi se obrnila Jugoslavija na Zvezo narodov in najbrž bi se tudi Italija ne protivila taki rešitvi. Zato sta tudi obe vladi vpisali rapalsko pogodbo pri Zvezi narodov in s tem priznali, da je v slučaju spora zveza poklicana, da stvar sodi in razsodi. Želimo, da bi to ne bilo potrebno in bi se obe državi sami sporazumeli in pobotali.

Nova revolucija v Bolgariji.

Na Bolgarskem so se pristaši Stambolijskega, združeni s komunisti uprli in započeli revolucijo proti sedanjji vladi.

V Radomiru in okolici se vrše borbe med vladnimi četami in kmetski množicami. Na obeh straneh je več sto mrtvih in ranjenih. Vse zelez-

niške zveze so prekinjene, tako da so vladne čete odrezane od zaledja. Borbe se vodijo tudi okoli Samokova, kjer so kmetske in komunistične čete potisnile vladne čete nazaj. V Tarnovu se vodijo ljute borbe. Vlada Cankova se nahaja v zelo težki situaciji. Zemljoradniki imajo v rokah tri okrožja. Zavojevali so Staro Zagoro in prekinili vse železniške zveze med Okrugom in Varno. Poročajo, da je 50.000 kmetov pod orožjem. V vsej državi je pričel baje generalni štrajk železničarjev, poštarjev, telegrafistov in telefonistov. Tudi v vojski je izbruhnil baje upor.

Po vesteh, ki prihajajo iz Bolgarske, dobivajo kmetje vedno večje uspehe. Vlada je poslala nove čete proti upornikom.

Kako se bo revolucija končala, ni mogoče še vedeti. Morda se Cankovu posreči, da uduši upor kar v početku, morda se pa vstaja razširi in prekucne vlado. Nova revolucija je v vsakem slučaju velike politične važnosti za cel Balkan. Jasno je, da stoji Jugoslavija na strani revolucionarjev, ker izhaja pač prevrat iz stranke Stambolijskega, ki je Jugoslaviji prijazna in zahteva celo zvezo med Bolgarijo in Jugoslavijo.

DNEVNE VESTI

Poitalijančevanje naših šol.

Solsko oblastvo v Trstu je v sporazumu z istrskim deželnim odborom sklenilo spremeniti hrvaški ljudski šoli v Novakih in Močibobih v šoli z italijanskim učnim jezikom.

Pri nas in v starih pokrajinah.

Zbor «Učiteljske zveze» je nastopil, kakor smo že poročali, v Benetkah, kjer je žele popolne uspehe. Najuglednejši list v Benetkah «Gazzetta di Venezia» se izraža o zboru silno pohvalno in ga bodri, naj nadaljuje na začetni poti. Tako v Benetkah. Pri nas pa sta «Popolo di Trieste» in «Giornale di Udine» zbor napadla, češ da je v gotovih umetniških in kulturnih nastopih skrit «strup» in «protiitalijanske mahinacije». «Mi vemo zelo dobro, kakšni nameni se skrivajo za tem nedolžnim umetniškim potovanjem slovenskih tenoristov, baritonistov, glasbenikov in zborov, ki naj bi hodili iz mesta v mesto, da matvezejo občinstvu, kako da so se rodili ti proizvodi v Julijski Krajini in kako so v Julijski Krajini te pesmi «narodne». Fašisti Julijske Krajine ne marajo, da bi bratje iz starih pokrajin postali žrtve te drzne prevare, organizirane z navidezno naivnostjo od slovenskih učiteljev.»

«Gospodje slovenski agitatorji naj nam verujejo, da sedaj ni pravi trenutek za potovanje po naših mestih, kjer bi izzivali italijansko čustvovanje.»

Tako so pozdravili zbor pri nas. V starem kraljestvu so pa bili slovenski učitelji sprejeti z veseljem in nikomur ni padlo niti v glavo, da bi se čutil izzivanega.

Veliki snežni zameti.

V Švici je zapadel pretekli teden na vseh gorah visok snež, pomešan z dežjem. Mraz je dosegel 8 stopinj pod ničlo.

Pretepli so dopisnika.

Videmski list «Il Friuli» je priobčil vest, da mislijo prirediti v S. Danilu na čast padlim vojakom ples. Ta vest je bila napačna in zato jo je «Il Friuli» izrecno popravil. Toda to ni nič pomagalo. Dopisnika iz S. Daniela so oklofutali in napestili.

Kaj bo z deželno hranilnico?

«La Voce dell'Isonzo» je svoječasno poročala, da misli vlada prenesti gorisko deželno hranilnico v Videm. Predsednik deželne hranilnice gospod dr. Marani pa je poslal te dni pojasnilo v javnost, da se hranilnica ne prenese v Videm, temveč «se spoji z mestno hranilnico v Vidmu v eno samo deželno hranilnico za Furlanijo». V ta namen je že imenovan poseben odbor, ki študira, kako bi se obe hranilnici najbolje zlili v eno. Iz besed g. dr. Maranija vidimo torej, da bomo imeli odslej le eno deželno hranilnico za Furlanijo. On nam pa se ni s tem povedal, kje bo sedež te dezelne hranilnice. V Vidmu ali v Gorici? V obeh mestih ne more biti obenem. Ali mislijo spremeniti našo samostojno deželno hranilnico v podružnico, ki bo stala pod nadzorstvom videmske? Ali bo pa morda deželna hranilnica Furlanije celó brez podružnic? To so vprašanja, ki zelo zanimajo našo deželo.

Prevažanje mrlicev v zrakovlopu.

Dne 21. septembra je priletel v Budimpesto skrivnosten zrakoplov, na katerem se je nahajala kovinasta krsta z mrlicem. Bilo je truplo bogate Turčinje, ki je umrla v Monakovem. Njena poslednja volja je bila, da jo pokopljejo v domovini. Ker ni hotela bavarska policija dovoliti prevoza, so mrlica spravili na zrakoplov in z njim ušli preko meje. Monakovska policija je dala ukaz, naj se mrlice ustavi in Ogrri so res ulovili in zaprli mrlica.

Vsakemu se ne pripeti, da ga po smrti aretirajo.

Legenda o gozdnem bratu.

Povest, poljski spisal Štefan Zeromski.

V ozki dolini je Rudolf odvezal nekoliko vrvi od sedla, vrgel njen konopec na tla in vstavil konja. Deklica je pazila na vsak njegov migljaj izpod čela in trepetala, čimdalje huje, kakor bi pričakovala, da sedaj pa sedaj iznenadoma izveče sekuro in ji razkolje glavo. Ko je pa opazila, da baron sedi na konju brez posla in da je niti ne gleda, je slično lisici smuknila med gosto jelševu gosčavo. Črez trenutek je vitez videl samo sled njenih nog na mokrem pesku in gugajoče se veje grmicja, v katerem se mu je zgubila. Takrat se ga je polastila močna radovednost, da je šel pogledat, kam se mu je zgubila. Razsedel je konja in pospremil ga za uzdo, je iskal smebljaje njenega sledu. Navzlic temu, da je bil jako spreten v zasledovanju zverine in ljudi, ni našel nikakega znamenja, ki bi mu kazalo smer njenega bega. Torej se je vrnil nazaj na pot, skočil na sedlo in odrinil proti domu.

Od tega dne je postal mračen. Iz p.četka je mislil z nevoljo na devo, končno se je pa pripetilo z Rudolfom pl. Speerbachom nekaj čudnega; Zakoprnel je po dekletu rad bi bil za vsako ceno zagledal njene zagorele, shujšane lice, urno gibanje njenega vitkega života in te oči, v katerih se je kakor v mraku bliščala zvižaja, sovrašтво in hrabrost, vzgojena nad brezdnimi. Gnan po tem nezlomljivem koprnenju, se je po dnevu in po noči klatil po puščavi. Vsaki dan je zahajal na oni kraj, kjer je spustil vjetnico z vrvi ter gledal divje vode, ki peče sredi skalovja. Zamolkli stok pen, dvorjajočih besno ob granit, rjovenje divjega potoka, ki je izviral iz kamnite ječe — mu je povzročalo nakako olajšavo. Jezdeč po hrbtu prelaza po gostem grmicju, je Rudolf razgrinjal vsaki hip veje malin in gostega grmicja, poslušal, če se mar ne oglasi kravji zvonec, ali trobenje na rog, s pomočjo katerega kličejo pastirji drug drugega. Tu pa tam so se odpirale na vrhovih male lise gorske in že zarumenele trave, iz katere je štrlelo kvisku konicasto kamenje.

Ze se je bil prikazal iz megle Glarnisch s svojim belim vrhom, Vrenelsgärtli, podoben zvrnjeni mizi. nežmerni Todi z grbastim hrbtom pod bremenom velikega ledenika in vso verigo čudnih spak. Vsi so nekako trepetali v soparici, ki je vstajala iz solničnih zarkov.

Neravna in s travo pokrita tla so držala na enem izmed takih mest znovič proti vrhu. Na njej so rastle leske in jo pokrivalo s svojo senco. Rudolf, sklonivši se konju na vrat, je odjezdil proti tej strani. Solnce je poslalo svoje zarke skozi gaj listja in se kopalo z belimi, premičnimi madeži v visokem sočnatem zeljšču, skritem v vijoličastem mraku. Kar začuje vitez nakrat petje, ki je odmevalo iz daljave. Njegov konj nenkrat obstoji pred durmi kočke ki se je oprijemala s hrbtom gladke sive stene, katera je sama štrlela kvisku na vrhu gore. Duri so bie odprte in velik zlat solčni zarek je prodiral skozi nje v notranjščino. Rudolf je skočil s konja, odšel izza opla po prstih in pogledal v kočjo. Ondi je zagledal grbaste starca, ki je bil že tako star, da je plešasto njegovo lobanjo pokrivala ne-

ka zolto-zelena plesnoba. Klečal je na tleh, obrnjen s hrbtom proti durim ter z razprostrtimi rokami peval. Na nogah je imel lesene coklje, na hrbtu kratko in obsivano suktnjo, ki mu je segala komaj do kolen iz najdebelejše tkanine, kakršno so izdelovali za pastirje menih v samostanu v Lucerni. Gleznje je imel gole in obraščene z gostimi brkami. Redki lasje, ki so rastle za ušesi in na tilniku lobanje, so kot srebrne niti ležali na umazanem ovratniku. V sobi je kuril, sicer pa je bila malone prazna. Kup oglja je tlel na sredi gladko poteptanega ognjisa, ob steni je lezal kupček suhega sena, a poleg duri je stalo nekoliko cajnic iz jelševe skorje, napolnjenih z borovničami.

Širite Naročajte
Berite
„Goriško Stražo“.

Ravnateljstvo kr. učiteljskega v Tolminu naznanja:

1) Zrelostni izpiti za jesenski termin se začnejo, kakor sledi: 26. septembra ob 8. uri pismene naloge iz pedagogike; 27. septembra iz italijanske; 28. septembra iz slovenske; 29. septembra, iz matematike, Risanje, lepomiselnost in ustni izpiti se bodo vršili v zgoraj navedenih dnevih popolne, nastopi pa 1. oktobra.

2) Ponavljalni in sprejemni izpiti se bodo začeli 2. oktobra.

3) S šolskim letom 1923/24 bo imelo učiteljske 7 razredov, in sicer štiri nižje in 3 višje. V prvi razred se bodo sprejemali gojenci z dopolnjenim 10. letom. Za sprejem mora vsak gojenec, vstevši tudi one, ki že obiskujejo učiteljske, napraviti prošnjo na kolkovani poli (carta bollata) za 1 liro in jo prinesiti osebno. H prošnji mora biti priloženo zadnje šolsko spričevalo, krstni list in potrdilo, kje bivajo starši, ki mora biti spisano tudi na kolkovani poli za 1 liro. Imenovane prošnje se sprejemajo vsaki dan od 10.—11. ure, začeti 25. septembrom do vstetega 17. okt.

4) Vpisnina za vstop na učiteljske (tassa di immatricolazione) znaša 30. lir. Taksa za obiskovanje šolskega leta (tassa di frequenza) za nižje razrede 100 lir, za višje pa 150 lir. Imenovane takse se izročijo sočasno s prošnjo ravnateljstvu z izpolnjeno nakaznico z naslovom: Ufficio del Registro di Tolmino. Na nakaznici morajo biti koleki za 0.10 L., če je taksa višja od 100 lir, ali za 0.05 L., če je taksa nižja od 100 lir. Na nakaznici mora biti učenčovo ime in priimek, sola in tečaj, ki ga bo obiskoval, z navedbo takse. Poleg tega mora pri vpisovanju vsak gojenec plačati 16.50 lir kot vpisnino za telovadne tečaje.

5) Pouk novega šolskega leta se prične 16. oktobra.

Novi krški škof.

Kakor smo že javili, je bil imenovan za rojak dr. Josip Srebrnič za škofa na otoku Krku. Po smrti pokojnega škofa Mahnica je bilo to mesto prazno in ga je sedaj zasedel zopet Gorican. To vest bo sprejelo gotovo z zadoščenjem na znanje vse slovensko ljudstvo, posebno pa Goričani, ki so ožji rojaki novega krškega škofa. Dr. Srebrnič se je rodil v Solkanu pri Gorici. Studiral je v Gorici in na Dunaju. V Gorici je bil najprej profesor na gimnaziji, potem pa na semenišču. Po preobratu je postal profesor za bogoslovje na ljubljanski univerzi. Na Krku, kjer je, kakor znano, v cerkvah v rabi slovansko glagolica, bo gotovo dr. Srebrnič tudi v tem oziru vršil svojo službo v splošno zadovoljstvo.

Novemu škofu toplo čestitamo.

Na meščanski šoli v Tolminu

se prične vpisovanje danes v ponedeljek, 24. t. m., od 9. do 11. ure. K vpisovanju naj pripeljejo učence in učence z zadnjim šolskim spričevalom starši ali njih namestniki. V prvi razred se sprejmejo učenci in učence, ki so končali z dobrim uspehom 5. š. l. na ljudski šoli. Redni pouk se prične s prvim oktobrom. — Ravnateljstvo.

Novi kapucini v Gorici in — naši Furlani.

Kakor se zdi, ne živijo novodošli kapucini tujci v Gorici zaupanja niti pri Furlanih nekdanje goriško-gradišanske dežele. Nedavno so prišli verniki iz Slovrenca pri Moši na Kostanjevico k oo. frančiškonom, da bi tamkaj opravili svojo spoved. Ko jih je nekdo vprašal, zakaj niso šli h kapucinom v Gorici, ko jim je bilo do tjakaj mnogo bližje, so odgovorili: «Kišč kapusinš di Gurise, non son daj nestriš», t. j. ti goriški kapucini niso naši.

Okrajni zbor «Slovenskega sirotišča» bo dne 4. oktobra ob 10 uri predp. v Gorici, v lastnih prostorih Via Ponte Isonzo 28. Dnevni red: 1. Oodobritev računov za 1. 1922. 2. Slučajnosti.

Vodstvo.

Pozabljeno.

V ponedeljek dne 17. t. m. je podpisani pozabil v vlaku vipavske železnice 2 knjigi mizarske stroke. Pošten najditelj je naprošen, da odda proti primerni nagradi na naslov: Mizarska obrt, Podgornik Selo p. Crniče.

SLOVENKA.

št. 8-9 je izšla s tole vsebino: 1.) Žena — usmiljenka. 2.) Zadnji brat. 3.) Dom gospe Matere Serafine. 4.) Več veselja. 5.) Deklica davnine. 6.) Lovčeva poroka. 7.) Grešnik. 8.) Podjarmljena srca. 9.) Egipčanka. 10.) Razgledi: Otrok in varčnost. Otroške laži. 11.) Moda. 12.) Zdravje. 13.) Zapiski. 14.) Nove knjige.

Ta številka je zelo lepa in zanimiva.

Mestne novice

Praznik XX. septembra.

Zadnji četrtek je v našem mestu potekel mirno. Razobešenih je bilo dokaj zastav, uradi so večinoma praznovali in tudi trgovine so bile popoldne zaprte. Prispele so pa ta dan na obisk v naše mesto delavci in nastavljeni tvrčke Marine! in v Milanu. Pripeljali so se zjutraj z dvema posebnima vlakoma in so bili na postaji od zastopnikov raznih oblasti in organizacij slovesno sprejeti. Bilo jih je okrog 1600. Vršil se je sprevod na vojasko pokopališče pri kapucinih, na Grad in potem na Telovadni trg. Kakor poročajo italijanski listi, so bili gostje in občinstvo, ki jih je spremljalo, polni navdušenja. Popoldne so se milanski romarji, odpeljali v Redipuljo in potem v Trst.

Kako Videm ljubi Gorico.

Zadnje nedelje se je peljal tukajšnji športni klub «Pro Gorizia» v Videm, da bi tam tekmoval v nogometu z nekim videmskim klubom. Ko so prikorakali goriski športniki na tekmovalni prostor, so se izmed občinstva začeli mnogi neprijazni pozdravi: «austriaci», «sciaci» in drugi. Tudi med tekmo ni primanjkovalo gostoljubnih «ljubeznivosti». Kakor poroča goriška «La Voce dell'Isonzo», je bilo celo razsodišče pri tekmi pristransko in je očitno stalo na strani Videmcev. Umevno, da so bili Goričani ogorčeni in so si dali tudi krepko duška, ko so se vrnili domov. Kakor se zdi, izleti Goričanov v Videm niso posebno priporočljivi: je preveč ljubezni!

Oko pravice postaja vedno bolj-megleno.

Tatvine in vlomi se v našem mestu tako množe, da se nam zdi zgornji naslov edino primeren. Naj v dokaz navedemo samo suhoparen izvleček iz policijskega dnevnika zadnjih dni: V ulici Torrente so vdrlí uzmoviči v hišo št. 7 in odnesli mnogo perila; na Borgo Acquedotto št. 8 je izginilo kolo nekemu Renčanu, ki ga je pustil par trenutkov izpred oči; v via Corno št. 12 so nepovabljeni gostje v poznih urah obiskali tamošnjo gostilno, se okrepčali in brez plačila odšli. Naj za danes zadostuje!

PROSVETNA ZVEZA.

Telovadni nastop v Rihemberku so oblastva prepovedala. Z začudenjem vzamemo to prepoved na znanje.

Vaditelji! Dne 14. oktobra je sklicana ob 10h dop. vadiateljska seja v Dornberg. Program prinese okrožnica.

Društva in okrožja opozarjamo na članek v Čolničju, ki govori o društvenih prireditvah, okrožni seji, reviziji in o občnem zboru.

Naš čolnič je izšel. Razlikuje se od drugih števk po lepem tisku in po enotni vsebini. Ta številka je posvečena evharističnim kongresom, ki so se tekom meseca vršili po naši deželi. List se je splošno priljubil in postal pravo družinsko in društveno glasilo. Prav z veseljem priporočamo to naše edino kulturno glasilo

vsem, zlasti mladini. Zelimo, da bi «Naš čolnič» priplaval v vsako slovensko hišo. Naroča se pri Upravništvu «Našega čolničja», Corso Verdi 37, Gorica.

Sv. Križ v Vipavski dolini. V nedeljo dne 30. t. m. ob 3. uri popolne vprizori pri nas velikožabeljska mladina «Krivopriseznika». K obilni vdeležbi vabi mladina.

Kaj je novega na deželi

Evharistični kongres v Logu pri Vipavi

(Zahvala).

Po pravici je poročala «Goriška Straza», da je bil evharistični kongres v Logu pravi triumf. Ganljivo je bilo slišati romarje, ki so se razhajali in razgovarjali med seboj: «Kaj takega še nismo videli in morda ne bomo — nikoli več!» In naše stare žene so govorile: «Pojdimo se enkrat v Log, saj bo morda zadnjikrat!» Prisli so romarji iz cele dežele; celo iz Istre je dekan Malalan iz Ospa pripeljal s seboj 70 ljudi, katere je gostoljubno sprejela na prenočišče g. Hrovatinova v Vipavi. Okrog 10.000 romarjev je počastilo evharističnega Kralja in se vrnilo veselega srca zopet domov. Duhovni kruh, ki so ga tisoč prejeli v Logu, jim bo dal moč in blagoslov v borbi za obstanek.

Z romarji so prihitali v Log tudi duhovniki, ki so prejšnje nedelje agitirali in vabili k obilni vdeležbi. Okrog 100 duhovnikov je bilo zbranih. Zborovalo je v Vipavi tudi 50 cerkvenikov, katerim so gg. dr. Brumat, Srečko Gregorec, in prof. Mercina razlagali pomen in dolžnost njihove službe. Posebno poročilo o tem zborovanju prinese «Zbornik svečnikov sv. Pavla». Dalje je zborovalo v Vipavi 25 organistov. Praktični nauki in resolucije tega zborovanja, ki so ga vodili gg. Ignacij Leban, Albert Leban in Alojzij Kralj, so za naše glasbeno življenje zelo važne. Ljudstvo naj se z vso svojo dušo oprime skupnega petja v cerkvi pri službi boji! Kako bolj živo in domače bo naše cerkveno življenje, če ga bo spremljalo ljudsko petje! Samo en zgled z evharističnega shoda: ljudje, ki so vstrajali do konca, so bili do solz ganjeni, ko je po končani slovesnosti cela cerkev, spremljana od godbe, zapela: «Slovo od Marije». Še lepše je bilo, ko so se zvečer ob mraku šturški in vrhpoljski pevci in potem še godbeni krožek posebej v cerkvi poslovlili z isto pesmijo od Marije.

V obhodu je bilo 38 zastav Marijinih družb in farani iz petih dekanij: iz črniške, postojnske, šentpeterske, trnovske in vipavske so se zgrinjali okoli 26 veličastnih farnih bander. Tretji red je imel tudi svojo zastavo.

Duhovniki so zborovali v župnišču v Vipavi pod predsedstvom prevzvišenega g. nadškofa dr. Sedeja. Bila je nekaka majhna sinoda in knezonadškof je pazno sledil in si beležil resolucije, katerim bo potom škofijskega lista odprl pot v ljudstvo! Najbolj praktičen in življenskega pomena je bil referat g. dekana Alojzija Novaka, kako naj ljudstvo s svojimi dušnimi pastirji in s svojim nadškofom skrbi za duhovski naraščaj. Praktična sta bila tudi referata župnikov Godniča in Fona o skrbi za cerkvene paramente v zvezi z bratovščino presv. R. Telesa. Dalje so se referirali o «družbi duhovnikov častivcev» župnik Debevec in ekspozit Rupnik in o «nabožnem listu» Kramarič in Cigoj. Navzoč je bil tudi g. svetnik Janez Kalan.

Odsek «Evharistija in ljudstvo» je zboroval v farni cerkvi v Vipavi. Z dovoljenjem g. nadškofa je smel referirati v cerkvi tudi lajik dr. Stojan Brajsa, ki je krasno govoril o praktičnem katoličanstvu. Gospoda Gerbec in Henrik Črnigoj sta govorila o pogostem sv. obhajilu otrok in župnika Rejec in Kalan (Knezak) o apostolstvu mož.

Pripravljalni odbor se zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k imenitnemu

slavju: prevzvišenemu g. nadškofu dr. Sedeju; vsem gg. referentom in cerkvenim govornikom; vsem gg. dušnim pastirjem, ki so pripeljali svoje farane od blizu in daleč v Log; vsem gg. županom in občinskim odbornikom, ki so se v tako častnem številu vdeležili procesije; vsem vernikom; fantom in dekletom iz Budanj, Vrhpolj in Vipave, ki so lepšale cerkve in postavili slavoloke; pevskim zborom in njih vodjem v Šturijah, Vrhpolju in Vipavi; Godbenemu krožku iz Gorice; gg. rediteljem; posvetnim oblastvom, ki so skrbela za red in poslala svoje zastopnike, da se vdeleže procesije; g. dr. Kancu iz Vipave za celodnevno brezplačno ambulanco, za katero je dal brezplačno na razpolago svoj avtomobil g. Jurca iz Vipave; gozd nemu odseku v Vipavi, ki je daroval 2 mlajev; vsem tistim gospodarjem in gospodinjam v Vipavi, ki so dali gostom na razpolago prenočišča in se drugim vsem, prav vsem!

Spomin na ta prelepi dan naj živi med nami se v prihodnjih rodovih!

Pripravljalni odbor.

IZ SEDLA.

Dne 18. t. m. se je pri gradnji mostu čez Boko med Žago in Bovcem smrtno ponesrečil 18. letni mladenič iz naše vasi Adolf Lazar, član ugledne in spoštovane družine, nečak našega g. župana. Le kdor pozna zavratnost Boke, si more predstavljati, kako se je nesreča pripetila. Peljal je ravno gruč v vagonu čez tračnice nad mostom, ko je voda hipno prihrumela kakor plaz — in vzelo ga je v navzočnosti sorodnikov in kakih 20 sodelavcev, ki so napeli vse sile, da bi ga rešili. Bilo je zaman!

Nesreča se je pripetila ob 4. popoldne, a truplo ponesrečenca so izrgali krutim valovom šele drugega dne zarana. Pri tem žalostnem opravilu sta se posebno odlikovala orožnik Loffredo Pasquale iz Srpence in ponesrečenec sodelavec Onorato Segrato iz Sutrio (Videm). Stavila sta v nevarnost lastno življenje, da bi se jima posrečilo spraviti utopljenca na suho, za kar jima zalujoca družina in mati vdova izrekata na tem mestu najiskrenejšo zahvalo. Zahvalo izrekajo preostali tudi hčerkama g. župana iz Žage in tamošnjim dekletom za podarjena venca. Truplo ponesrečenca se je z avtomobilom prepeljalo na dom, od koder se je danes 20. t. m. spremilo na domače pokopališče. Žalostni sprevod, kakorsnih pozna naša občina le malo, je dokazal, kako priljubljen je bil naš ubogi Dolfi in kako globoko čutiljo vaščani bolelost prežalostne družine.

SOLKAN.

Pri nas imamo zelo vročekrvnega brivca iz južnih krajev. Te dni se je razjezil nad domačim fantom Virgilijem Jugom, ker je — za šalo — ostrigel par prijateljev. Misleč, da mu dela konkurenco, je vročekrvni brivec pognal 11 mm veliko kroglo iz revolverja skozi pleče dozdevnemu «konkurentu». Brivca so zaprli; mislimo, da je s tem končana njegova karijera v Solkanu.

DRUŠTVENE VESTI.

Miren-Gabrije.

Slov. izobr. društvo Miren-Gabrije priredi dne 30. t. m. veselico v Rubijah. Program sledi prihodnjic.

Odbor.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Imenit. Za list preosebno; o zadevi smo informirali kr. poštno ravnateljstvo.

GOSPODARSTVO

Kaj je z žganjekuko?

(Konec.)

Vazna so se nekatera določila glede kuhanja žganja, in sicer:

1. Začetek kuhanja se mora javiti 5 dni poprej pristojni davčni oblasti. V te 5 dni pa ne smejo pasti zadnji ter začetni dnevi meseca. Tako na primer ni dovoljeno javiti se 28. oktobra, da se bo začelo kuhati 3. novembra; v tem slučaju bi morali javiti že 25. oktobra.

2. Ako ni bila žganjekuha (kotel) več kot skozi 3 mesece v teku, se mora izvršiti prijava 10 dni prej.

3. Nadaljevanje kuhanja, po preteku te prijavljene dobe se mora tudi javiti 5 dni prej. N. pr.: nekdo je javil 25. oktobra, da bo začel kuhati 2. novembra in da bo kuhal skozi 6 dni, to je od 2. novembra do 8. novembra. Ako hoče kuhati se nadalje, recimo se 9. in 10. novembra, mora to prijaviti najpozneje 3. ali 4. novembra.

4. Z žganjekuho se ne sme začeti prej kot 2 uri pred solnčnim vzhodom in ne končati pozneje kot 2 uri po solnčnem zatonu.

5. Posamezna prijava ne sme vsebovati različnih kotlovin različne surovine (sadje, tropine, vino itd.). Za vsak kotel in posamezno surovino mora biti napravljena posebna prijava.

Za letos in deloma drugo leto bo pri nas žganjekuha oproščena polovice državnega davka, potem ne več. Od 11. novembra 1924. bo pri nas zakon v svoji celoti v veljavi in s tem je gotovo zadan naši dosedanji žganjekuhi smrtni udarec, ako ne bo vlada upoštevala naših posebnih gospodarskih razmer, posebno v onih krajih, kjer je žganjekuha tvorila največji ali celo edini dohodek, n. pr. v gotovih delih Notranjske.

Zakaj so v Italiji glede žganjekuhe take določbe? Odgovor je lahek. Italijanska vlada je proti pitju žganja, ker proizvaja Italija dovolj vina. Ljudje naj pijejo vino. V drugi vrsti hoče država tudi ščititi nekatera močna in svetovno znana vina pred ponarejenjem ter ne v zadnji vrsti hoče imeti tudi lep dohodek. Ko je finančni minister De Stefani zakon o povišanju davka na alkohol predložil kralju v podpis, mu je poročal sledeče:

»Računa se, da bo najmanj 250.000 litrov čistega alkohola doplačalo povprečno od 200 L; iz tega sledi prejemkov 50 milijonov lir in najmanj 25 litrov čistega dohodka.

Veliko korist bo od tega povzročila imela tudi industrija, posebno proizvajalec likerjev, pravega vermuta in proizvajalec alkohola, ki bodo zaščiteni pred konkurenco drugih itd.»

Za alkohol, ki ga uporablja industrija in zdravilstvo, so nekateri olajšave, ki pa za nas niso vazne.

Je li pri nas žganjekuha vseeno mogoča? Kot smo dosedaj kuhali žganje, ga ne bomo več, vsaj ne po 11. novembru 1924. V Italiji so danes velike destilerije, velikanska podjetja, ki kuhajo žganje in spirit noč in dan skozi celo leto. Spirit proizvajajo iz tropin, sadja, pokvarjenega vina, melase (ostanki sladkorne industrije) itd. Te tvornice so zelo moderno urejene in njihova rentabilnosta sloni na tem, da dosežejo največji uspeh z najmanjšimi stroški. Vse manjše žganjekuhe in tvornice spirita so izginile ali pa izginjajo.

S tropinami je po Italiji precejšen promet in ministrstvo železnice dovoljuje letno znatne olajšave prevozu tropin iz kleti v destilerijska podjetja, ki dobivajo iz tropin žganje, vinski kamen in česlovino.

Po 11. novembru 1923 bo pri nas žganjekuha le tedaj mogoča, ako bomo imeli eno veliko podjetje, ki bo združilo s cele dežele vse one predmete, iz katerih je mogoče proizvajati žganje.

Bogastvo Rusije.

Zastopnik ruske sovjetske vlade v Rimu je izjavil, da ima Rusija na razpolago za izvoz 500 mil. pudov žita. Ako računamo pud po 16 kg, znaša to 8 milijard kg ali 80 milijonov kvintalov. Če bi izvažali to žito po železnici in bi računali na vsak vagon 100 kvintalov, bi potrebovali osemstotisoč vagonov. So to številke, ki glasno govore o bogastvu ruske zemlje, ne da bi omenjali nepreračunljive zaklade premoga, lesa, petrolja, železa in raznih drugih naravnih bogastev.

VALUTA.

Dne 21. septembra si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 24:30 — 24:60 L.
za 100 avstr. kron — 3:2 — 3:3 stot.
za 1 dolar — 22:20 — 22:35 L.
za 1 funt 101:30 — 101:60 L.

primernih knjižnih izdajah jih imamo pa se vse premalo, zato je bila gotovo srečna misel naše znane ljudske pisateljice, da jih je zbrala šopek (19 je vseh) in jih podala v prav posrečeni obliki čitanja željni mladini. Otroci jih bodo od srca veselili, zlasti ker je dalo založništvo zbirki tudi lepo zunanjo opremo, zato jo vsem najtopleje priporočamo.

DAROVI.

Za »Slovensko sirotišče«: Hranilnica in posojilnica v Sovodnjah 100 lir, N. N. 25 lir, Bog stotero poplajaj vsem dorotnikom in obudi mnogo posnemovalcev!

Darovi za Sirotišče: Stari pevski zbor iz Medane pri kozarcu vina o priliki poroke g.čne Olge Zorzut z gosp. Hermes Rajčičem nabrali 25 lir. G. Mina Lapajne Ledine-Goveik 20 lir. Hvala!

Domače je le domače,

so dejale nekdanje naše gospodinje in zahtevale povsod le domače testenine „PEKATETE“. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Izkušeni civilni geometer
DOMENICO ROCCO
bivši geometer I. reda na zemljiški knjigi — Gorica, Corso Vitt. Em. 34.

PRODAJALKO, starejšo, dobro izvezbano manufakturstinjno, katera je že več let servirala v večjih trgovinah, zmožno slovenskega in italijanskega jezika, z dobrimi referencami, za takojšni ali poznejši nastop sprejme v. Šket, manufakturna trgovina, II. Bistrice.

HARMONIJI v dobrem stanu kupim takoj. Ponudbe na upravo »Goriške Straže«.

Razglas.

Dne 30. septembra ob 10. uri predpodne se bo vršil izredni občni zbor **Stavbene zadruga v Desklah** s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo dosedanjega stanja, 2. Prečitane revizijskega poročila; 3. Določitev nadaljnjega poslovanja, 4. Slučajnosti.

Odbor.

Majhne nove CRGLJE z močnim in lepim glasom se prodajo za nizko ceno. Ivan Kacin via Carlo Favetti št. 6. — Gorica.

URADNIK

vešč v govoru in pisavi slovenskega, italijanskega, hrvaškega in nemškega jezika, verziran v knjigovodstvu in korespondenci želi službo pod zmernimi pogoji. Cenjene ponudbe na upravo »Goriške Straže« pod »marljiv«.

IVAN GOTIČ

kamnoseški mojster

Sovodnje pri Gorici
se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo nagrobnih spomenikov in drugih v to stroko spadajočih del,

Lloyd Sabaudo

V kratkem odidejo iz Genove v

Severno Ameriko

veliki parniki:

»CONTE ROSSO«

»CONTE VERDE«

3. in 21. oktobra 1923.

v Južno Ameriko

»Regina d'Italia« 10. oktobra 1923.

»Tomaso di Savoia« 31. oktobra 1923.

»CONTE VERDE«

14. novembra 1923

V AVSTRALIJO:

»Principessa Giovanna« 12. okt. 1923.

Vsi odhodi se vršijo natančno po potovalnem načrtu.

AGENCIJA:

GORICA, VIA CONTAVALLE št. 4.

Adria čeviji

izdelek »Čevljarske zadruge v Mirnu«

Lastne prodajalne:

Gorica, Corso G. Verdi 32
Trst, Via dei Rettori 1.

POZOR!

na staro slovensko tvrdo

Razprodajam pohištvo po jako znižanih cenah in sicer

Omare	od 200 lir naprej
posteljnake	90
vzmeti (sušte)	70
blazine	60
kompletne spalnice	800

Velika izbira navadnih in finejših sob, kakor tudi železnih posteljnjakov. Priporoča se

Ant. Breščak

največja zaloga pohištva na Goriškem z lastno tovarno v Gorici, Via G. Carducci 14 (prej Gosposka ulica) in V. C. Favetti št. 3

PROSVETA

Fran Erjavec: Kitajske narodne pripovedke.

V Ljubljani 1923. Izdala, natisnila in založila Učiteljska tiskarna. Str. 151. Cena vezani knjigi 26 Din. — Učiteljska tiskarna je začela zadnje čase posvečati vse večjo paznjo narodnim pravljicam in pripovedkam različnih ljudstev, kar je pri pomanjkanju tovrstnega čtiva pri nas še posebno hvalevredno, saj so ravno pravljice in pripovedke nedvomno najlepše in najzdravejše čtivo za mlajši svet. Doslej je izdala že česke in srbske, sedaj so pa izšle tudi zgoraj navedene kitajske v spretnem Erjavčevem prevodu in prikupni zunanji opremi. Vseh je 39, ki jih bo čitala mladina z velikim užitkom, a tudi odraslo občinstvo bo seglo po njih gotovo z zanimanjem, saj mu bodo odkrivala doslej popolno tuj miselni svet. Glede na to priporočamo to uspelo zbirko vsem prav toplo.

Manica Komanova: Narodne pravljice in legende.

Ljubljana 1923. Tisk in založba Učiteljske tiskarne. Str. 105. cena vezani knjigi 18 Din. — Najpristnejša duševna hrana za mladino so nedvomno narodne pripovedke in ravno te so večini naše mladine še vedno vse preveč nedostopne. Mlajša generacija staršev jih pozablja, v

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50. — Brzojavni naslov: Ljubljanska banka.

Delniška glavnic
in rezerve:
80 MILJONOV

CENTRALA:
LJUBLJANA

Reserva S H S
kron
64 MILJONOV

PODRUŽNICE: Brežice, Kranj, Metkovič, Celje, Maribor, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4½% Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje.